

Seletuskiri
**haridus- ja teadusministri määruse „Sektoritevahelise mobiilsuse toetamine“
elluviimiseks struktuuritoetuse andmise tingimused ja kord“ eelnõu juurde**

1. SISSEJUHATUS JA EESMÄRK

Määruse eelnõuga kehtestatakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ prioriteetse suuna „Kasvuvõimeline ettevõtlus ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline teadus- ja arendustegevus“ meetme 4.1 „Eesti T&A rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine ja osalemine üle-euroopalistes teadusalgatustes“ tegevuse 4.1.3 “Teaduse rahvusvahelistumine, mobiilsuse ja järelkasvu toetamine“ (*edaspidi* meetme tegevus) eesmärkide elluviimise tingimused.

Määrus kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 14 alusel.

Haridus- ja Teadusministeerium valmistas algselt ette tegevuse „Sektoraalse mobiilsuse toetamine“ tingimused ministri käskkirja eelnõuna, kuid majaväliselt kooskõlastusringilt tulnud tagasiside tulemusel otsustati välja kuulutada vastava tegevuse jaoks avatud taotlusvoor. Seoses sellega on Haridus- ja Teadusministeerium ette valmistanud käskkirja eelnõu asemel määruse eelnõu. Esialgse käskkirja eelnõu kohta majaväliselt kooskõlastusringilt saabunud märkused on kirjeldatud märkuste kooskõlastustabelis, mis on käesoleva määruse eelnõu seletuskirja lisa 1.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi teadusosakonna peaekspertid Maarja Olli (735 4039, maarja.oli@hm.ee) ja Mariann Saaliste (735 0214, mariann.saaliste@hm.ee), Haridus- ja Teadusministeeriumi rahandusosakonna välisvahendite juht Inge Oopkaup (735 0279, inge.oopkaup@hm.ee) ja õigusosakonna õigusnõunik Kadi Mölder (735 0234, kadi.molder@hm.ee).

1.1. Tegevuse taust

Teadmussiire on peamine uute teadmiste ja uuenduste leviku protsess, mille käigus kanduvad teadus- ja arendustegevuse (*edaspidi* TA) tulemused akadeemilisest sektorist teistesse sektoritesse teadustulemuste edasiseks arendamiseks ja kasutuseks, loomaks ja arendamiseks uusi tooteid ja teenuseid. 2019. aasta OECD ülikooli-tööstuse (*University-Industry*) koostöö raporti¹ kohaselt on peamiste trendide hulgas, mis mõjutab teadmussiiret, teadmiste koosloome eri sektorite poolt. Eestis on ettevõtetes töötavate teadlaste arv väike (Eesti on OECD riikide hulgas ettevõtluses töötavate teadlaste arvu poolest 1000 töötaja kohta viimaste seas²), erasektori investeringute protsent SKPst on madal (2018. aastal oli see 0,62³, EL28 keskmine oli 1,41⁴), mis näitab, et erasektori TA alane suutlikkus on madal. Selle hoogustamiseks on sinna vaja senisest rohkem TA ja tootearenduse oskuste ja kogemustega inimesi ehk teadlasi. Eesti teadus- ja innovatsioonisüsteemi rahvusvahelise hindamise raportis soovitati ettevõtete TA absorbeerimisvõime suurendamiseks välja töötada sektoritevahelise mobiilsuse skeeme.⁵

¹ [OECD \(2019\), University-Industry Collaboration : New Evidence and Policy Options, OECD Publishing, Paris.](#)

² <https://stats.oecd.org/>

³ [Haridussilm](#), andmed seisuga mai 2020.

⁴ [Eurostat](#), andmed seisuga mai 2020.

⁵ [Peer Review of the Estonian Research and Innovation system: Final Report](#)

„Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (TAI) poliitika seire“ uuringutes⁶ on välja toodud, et on oluline rakendada teaduspõhist mõtteviisi era- aja avaliku sektori asutustes väljaspool akadeemilist sektorit, samuti, et sektoritevaheline mobiilsus soodustab pikemas perspektiivis laiendatud akadeemilise tööjõuturu kujunemist ning teadlaste paindlikku karjääriteed. Läbi teistes sektorites töötamise omandavad teadlased parema ettekujutuse teiste sektorite toimimismehhanismidest, tekivad oskused, sidemed, võrgustik ja teadmine, mida ettevõtlus/avalik sektor vajab ning nad saavad oma kogemust edasi kanda akadeemiasse. Ka Euroopa teadlaste harta ja töölevõtmise juhendis⁷ on kirjas, et: „Teadlaste tööandjad ja/või rahastajad peavad väärtustama nii geograafilist, valdkondadevahelist, teadusharudevahelist ning virtuaalset liikuvust kui ka avaliku ja erasektori vahelist liikuvust kui olulist vahendit teadustöö tulemuste parendamiseks ja ametialaseks arenguks teadlaskarjääri igas etapis.“ Hariduse ja teaduse valdkonna OSKA raporti (2018)⁸ järgi on suurem osa doktorikraadiga inimesi koondunud kõrgharidussektorisse ning kraadi omandanud ei leia väljaspool kõrgharidus- ja teadusvaldkonda oma kvalifikatsioonile vastavat tööd. Käesoleva toetuse üks eesmärk ongi teadlaskarjääri võimaluste mitmekesistamine ning selle läbi teadmussiirde suurendamine.

Tegevuse kavandamise taust ja vajadus tuleneb siseriiklikest prioriteetidest ja valdkondlikest probleemkohtadest, mida käsitlevad põhjalikult riiklikud strateegiad ja arengukavad. Teadmusmahukad era- ja avaliku sektori asutused panustavad TA mõju suurendamisesse ühiskonna ja majanduse vajaduste lahendamisel teadmussiirde võimekuse kasvatamise kaudu, vähendavad teaduse ja ettevõtluse vahelist lõhet ning pakuvad teadlastele paindlikku karjääriteed, mille hulka kuuluks ka töötamine väljaspool akadeemilist sektorit, panustades „Euroopa 2020“⁹ ja „Konkurentsivõime kava „Eesti 2020““ eesmärkide saavutamisse.

Tegevus vastab Eesti teadus- ja innovatsioonisüsteemi rahvusvahelise hindamise rapordi soovitudele, Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia „Teadmistepõhine Eesti 2014–2020“ eesmärkidele, „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“ eesmärkidele.

1.2. Tegevuse eesmärk

Toetuse andmise eesmärgiks on sektoritevahelise koostöö soodustamine, tõstes Eesti era- ja avaliku sektori asutuste TA alast võimekust ja mitmekesistades teadlaskarjääri läbi teadlaste töötamise eri sektorites. Toetuse andmise tulemusena suureneb ettevõtete ja teadlaste koostöös tehtud projektide arv (toetatud projektide arv), mille käigus suureneb teadmusmahukus era- ja avaliku sektori asutustes ning era- ja avaliku sektori kogemusega teadlaste hulk Eestis.

Tegevuse eesmärk on kooskõlas „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020“¹⁰ punkti 2.4.3.1. kirjeldusega „Teaduse ja kõrghariduse rahvusvahelistumine, mobiilsuse ja järelkasvu toetamine“: „Selle raames nähakse ette mobiilsustoetused üliõpilastele, õppejõududele ja teadlastele (sh nii piiriülese kui ka sektoritevahelise koostöö soodustamiseks ja õpingute toetamiseks).“

⁶ [Kindsiko, E., Vadi, M., Täks, V., Loite, K., Kurri, K. \(2017\). Eesti doktorite karjääritee ja seda mõjutavad tegurid. Tartu: Tartu Ülikool.](#)

⁷ [Soomere, T., Niinemets, Ü., Niglas, K., Pilt, E., Roosalu, T., Randma-Liiv, T. \(2018\). Jätksuutlikud teadlaskarjääri kontseptsioonid ja mudelid Eesti kontekstis. Tallinn: Eesti Teaduste Akadeemia.](#)

⁸ <https://www.etag.ee/wp-content/uploads/2012/05/Harta-ja-juhend.pdf>

⁹ <https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2018/11/OSKA-Hariduse-ja-teaduse-uuringuaruanne-2018.pdf>

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>

¹⁰ https://www.struktuurifondid.ee/sites/default/files/ukp_rakenduskava_2014-2020.pdf

Oluline on struktuurifondidest rahastatavate tegevuste planeerimisel arvestada võimalikult laialdaselt teiste riiklike rahastusallikate eesmärgi ja võimalusi ning panna need koostöös toimima.

1.3. Seosed teiste rakenduskava meetmete ja tegevustega

Kõige tugevamad seosed võib välja tuua kuue perioodi 2014-2020 meetme tegevusega. Tegevused teineteist ei dubleeri, kuna antud tegevusel on rõhk teadlaste liikumisel era- ja avaliku sektori asutustesse tegelemaks TA-ga.

Meetme „Eesti T&A rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine ja osalemine üle-euroopalistes teadusalgatustes” tegevus „Kõrghariduse erialastipendiumid nutika spetsialiseerumise kasvualdkondades“. Toetuse eesmärgiks on üliõpilaste ja lõpetajate arvu suurendamine majandusele prioriteetsetes valdkondades, et kõrgelt haritud spetsialistide näol anda tuge riigi kasvualade arengule. Stipendiumid toetavad ettevõtete innovatsiooni arenguvajaduste lahendamist, mis soodustab ettevõtluse ja majanduse arengut. Stipendiumid motiveerivad noori valima õpinguteks ettevõtlusele ja riigile prioriteetseid valdkondi, õppima edukalt valitud erialal täiskoormusega ja ka nominaalajaga lõpetama.

Ühe toetatava tegevuse raames toetatakse ka ettevõtlusdoktorantuuri, mis samuti aitab kaasa ettevõtete TA absorbeerimisvõimekuse arendamisele. „Sektoritevahelise mobiilsuse toetamisega“ võib esineda sünergiat, nt ettevõtted, kus on juba nn ettevõtlusdoktorante (kes saavad nutika spetsialiseerumise doktorandistipendiumit) võivad olla huvitatud ka teadlase palkamisest oma ettevõtte TA alase võimekuse tõstmiseks.

Meetme „Eesti T&A rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine ja osalemine üle-euroopalistes teadusalgatustes“ tegevus „Teaduse rahvusvahelistumine, mobiilsuse ja järelkasvu toetamine „Mobilitas Pluss““. Toetuse andmise eesmärgiks on tõsta eelkõige Eesti teaduse, aga ka kõrghariduse rahvusvahelist nähtavust, sh ka erasektoris, Eesti atraktiivust õpi- ja teadustegevuse sihtriigina, tugevdada Eesti teadlaste ja teadust tegevate asutuste ja ettevõtete rahvusvahelist konkurentsivõimet, toetada riikidevaheliste teadusorganisatsioonide ja -võrgustike poolt Eesti teadusasutustele ja ettevõtetele pakutavaid võimalusi koostööks, sh läbi sünergiat Horisont 2020 meetmetega ning avardada riigi, TA asutuste, kõrgkoolide, ettevõtete, üliõpilaste ja akadeemilise personali rahvusvahelise koostöö ja enesetäiendamise võimalusi läbi sektoritevahelise ja rahvusvahelise mobiilsuse ning koostöövõimaluste parandamise. Tegevus on kooskõlas nutika spetsialiseerumise strateegilise raamistiku põhimõtetega toetatavates tegevustes, kus asjakohane.

Paralleelselt sektoritevahelise mobiilsuse toetamisega lisatakse „Mobilitas Pluss“ tegevustesse täiendav tegevus, mille sisuks on sektoritevahelise mobiilsuse võimaluste tutvustamine teadlastele, TA asutustele ning era- ja avaliku sektori asutustele ja toetuse sihtrühmade – era- ja avaliku sektori asutuste ja teadlaste – kokku viimine ning nõustamine. Tegevuse eesmärk on, et teadlased ning era- ja avaliku sektori asutused jõuaksid ühiste koostööprojektideni ning arendada TA asutuste ja era- ja avaliku sektori asutuste TA alast koostööd. „Mobilitas Plussi“ teiste tegevustega võib esineda sünergiat, nt ettevõtted, kus viiakse läbi/on läbi viidud järeldoktorite ja tagasispõrduvate teadlaste projekte, võivad olla huvitatud ka teadlaste palkamisest „Sektoritevahelise mobiilsuse toetamise“ kaudu, et tõsta oma ettevõtte TA alast võimekust.

Meetme „Eesti T&A rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine ja osalemine üle-euroopalistes teadusalgatustes“ tegevus „Institutsionaalne arendusprogramm TA asutustele ja kõrgkoolidele“. Tegevuse raames toetatakse TA asutuste ja kõrgkoolide terviklikke arendusplaane struktuursete muutuste korraldamiseks, vastutusvaldkondade ja asutuste

põhikirjaliste valdkondade tugevdamiseks ning vastava õppe ja teadustegevuse kvaliteedi arendamiseks, rakendusuuringute võimekuse tõstmiseks, teenuste väljaarendamiseks ettevõtluskoostöö laiendamiseks, õppe- ja teaduse aparatuuri kaasajastamiseks ning avamiseks ettevõtluskoostööle, doktoriõppe toetamiseks ja muude asutuste strateegiliseks arenguks vajalikeks tegevusteks. Kõiki infrastruktuuri investeeringuid käsitletakse kooskõlalises teadus- ja õppetegevuse kvaliteedi ja inimressursi arendamise tegevustega. Institutsionaalne arendusprogramm on mõeldud asutuse terviklike arendusplaanide toetamiseks.

„Sektoritevahelise mobiilsuse toetamise“ tegevustega võib esineda teatavaid kokkupuuteid, nt koostöö edendamisega ettevõtlussektoriga, ent käesolevas määruses kirjeldatud toetatavad tegevused on suunatud eelkõige teadlaste sektoritevahelisele mobiilsusele.

Meetme „TA&I süsteemi kohaliku sotsiaalmajandusliku mõju suurendamine ja nutikas spetsialiseerumine kasvualade arendamiseks“ tegevus „TA programm nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades“ (rakendusuuringute toetamine nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades). Toetuse eesmärk on aidata kaasa Eesti majanduse teadmismahukuse kasvule, toetades teadusasutuste ja ettevõtete koostööd ning tegevus keskendub otseselt nutika spetsialiseerumise kasvualade rakendusuuringute toetamisele. Toetatakse ülikoolide ja TA asutuste koostööd ettevõtetega kasvuvaldkondades suure lisandväärtusega toodete ja teenuste arendamisel ning rakendusuuringute läbiviimist. Rahastatakse teadusasutusi, ülikoole ja kõrgkoole ettevõtjatele vajalike uuringute ja tootearenduse läbiviimiseks.

„Sektoritevahelise mobiilsuse toetamisega“ võib esineda kokkupuuteid – toetuse saanud projektist võib välja kasvada rakendusuuring nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkonnas või vastupidi. Ent „Sektoritevahelise mobiilsuse toetamise“ toetatavad tegevused on suunatud eelkõige teadlaste sektoritevahelisele mobiilsusele.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi meetme „Ettevõtja arenguplaani toetusmeede ettevõtete arendus- ja eksporditegevustele kaasaaitamiseks ning juhtimisvõimekuse tõstmiseks“ tegevus „Teadusarendustegevuse osak“. Toetuse eesmärk on Eesti väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime suurendamine uuenduslike ja kõrgema lisandväärtusega toodete, teenuste ja tehnoloogiate väljatöötamise kaudu. Eesmärk saavutatakse teadmiste- ja tehnoloogiasuure, intellektuaalomandi kaitse alase võimekuse kasvu ning koostöö tihendamise kaudu teadus- ja arendusasutustega ning nõustamise ja insenertehnilisi teenuseid pakkuvate ettevõtjatega, sealhulgas eeluuringuid ning tootmis- ja tehnoloogiaalast nõustamist pakkuvate asutustega.

„Sektoritevahelise mobiilsuse toetamisega“ võib esineda kokkupuuteid ja sünergiaid – toetuse saanud projektile võib olla eelnenud innovatsiooni- või arendusosaku toetus või vastupidi – mobiilsusprojektile võib järgneda vajadus innovatsiooni- või arendusosaku projekti elluviimiseks.

1.4. Väljumisstrateegia

Planeeritavad tegevused ei vaja eraldi väljumisskeemi. Tegevused toetavad era- ja avaliku sektori asutusi teadlaste töölevõtmisel ning selle läbi TA tegevusi nendes asutustes. Tegevuse tulemusena viiakse TA alane kompetents era- ja avalikku sektorisse, kus seetõttu tekib parem arusaam TA-st, sellest tulenevast võimalikust arengupotentsiaalst ja lisandväärtusest. Toimub teadmiste, oskuste ja kogemuste ringlus TA asutuste ja teiste sektorite vahel, tugevdades koostööd erinevate sektorite vahel. Sellest tulenevalt peaks pikemas perspektiivis kasvama erasektori investeeringute kasv TA-sse, akadeemilise ja erasektori koostööprojektide arv ning erasektoris töötavate teadlaste hulk.

Spetsiaalne väljumisstrateegia meetme tegevuse tasemel ei ole seetõttu vajalik. Oluline on aga väljumisstrateegia kogu teadus- ja arendussüsteemi rahastamisel, et struktuuritoetuste toel loodav jääks püsima ning sellest saadav mõju oleks maksimaalne. Teadus- ja arendustegevuse riiklik ja erasektori poolne rahastamine peab kasvama teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegias „Teadmispõhine Eesti 2014–2020“ kavandatud tempos, mis tagab ka „Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ sihteesmärgi täitmise.

2. EELNÕU SISU JA VÕRDLEV ANALÜÜS

Euroopa regionaalarengu Fondi vahenditest finantseeritakse kuni 1 538 954 euro ulatuses ning riiklik kaasfinantseering on kuni 281 046 eurot. Omafinantseeringu maht sõltub toetust taotlevate ettevõtete ja asutuse suurusest ja läbiviidavate tegevuste sisust (kas tegemist on rakendusuuringu või tootearendusega) ning on hinnanguliselt 1 650 000 eurot. Avaliku sektori asutustele ei eraldata rohkem kui kolmandik tegevuse toetuse eelarvest.

Tabel 1. Eelarve ja toetuse määr (eurodes)

EL toetus (ERDF)	Riiklik kaasfinantseering	Toetuse saajate omafinantseering	Kokku
1 538 954	281 046	1 650 000	3 470 000

Toetust saanud projektid panustavad meetme „Eesti T&A rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine ja osalemine üle-euroopalistes teadusalgatustes” tegevuse „Teaduse ja kõrghariduse rahvusvahelistumine, mobiilsuse ja järelkasvu toetamine“ väljundnäitaja „Era- ja avaliku sektori asutustes tööle võetud teadlaste arv“ sihttaseme saavutamiseks. Ühe teadlasena loetakse üht välja antud toetust, kuna toetatakse teadlaste tööle võtmist era- või avaliku sektori asutustesse teadus- ja arendustegevuse tunnustele vastavate rakendusuuringute ning tootearendusprojektide kavandamiseks ja läbiviimiseks.

Projekti tulemusnäitaja (VV meetmete nimekirja väljundnäitaja)	Algtase 2020	Sihttase 2023
Era- ja avaliku sektori asutustes tööle võetud teadlaste arv	0	40

Eelnõu sisu

Eelnõu koosneb 9 peatükist, mis omakorda jagunevad 28 paragrahviks.

1. peatükk Üldsätted

Määrus kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (*edaspidi* ka STS) § 14 alusel. Eelnõu § 1 määrab ära määruse reguleerimisala ja esitab konkreetset seadusandlikud ja rakenduslikud dokumendid, mille alusel on määrus koostatud.

Eelnõu § 1 lõigetes 3–7 on toodud riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmise korral järgitavad õiguslikud alused ja seda reguleerivad dokumendid. Vähese tähtsusega abi antakse komisjoni vähese tähtsusega abi määruse alusel. Vähese tähtsusega abi juures on määrav toetuse saaja eelnevalt saadud vähese tähtsusega abi maht, mis peab koos taotletava toetusega jääma 200 000 euro piirsesse. Seega võib kasutada üht või teist määrust.

Juhul, kui antav toetus on riigiabi konkurentsiseaduse § 30 lõike 1 mõistes, lähtutakse toetuse andmisel Euroopa Komisjoni määrusest (EL) nr 651/2014 (*edaspidi* üldine grupierandi määrus) ja konkurentsiseaduse §-st 34².

Projektidele antav toetus võib olla riigiabi või vähese tähtsusega abi rakendusüritinguteks ja tootearenduseks, millel on teadus- ja arendustegevusele vastavad tunnused. Toetatakse vaid tootearendusprotsessi etappi, mis on teadus- ja arendustegevus ehk eksperimentaalarendust. Toetust võivad taotleda nii era- kui ka avaliku sektori asutused. Antav toetus võib olla nii riigiabi kui ka vähese tähtsusega abi, teatavatel juhtudel ei ole antava abi puhul tegemist riigiabi ega vähese tähtsusega abiga. Kui antav abi koos 3 varasema aasta jooksul saadud abiga jääb alla 200 000 euro, on ettevõttele võimalik anda vähese tähtsusega abi. Kui ettevõttel on see piirmäär ületatud, on antavaks toetuseks riigiabi.

Riigiabi või vähese tähtsusega abi reeglite kohaldumist hindab iga konkreetse projekti puhul rakendusüksus. Kui toetus on riigiabi, siis on rakendusüksuse kohustus kontrollida taotleja vastavust üldise grupierandi määruse artikli 1 lõigetes 2, 3, 4 ja 5 ja artiklis 6 sätestatule mh kontrollida, kas ettevõtja riigiabi taotlemise hetke seisuga ei ole raskustes (siis ei saa abi anda), kas taotletud toetuse määr on vastavuses taotleva ettevõtte või asutuse suurusega ning kas tegemist on riigiabi või vähese tähtsusega abiga. Rakendusüksuse kohustuseks on riigiabi andmise korral muuhulgas hinnata ka abi ergutava mõju nõude täitmist.

Kui tegevuste elluviimiseks antav toetus on vähese tähtsusega abi, lähtutakse toetuse andmisel komisjoni määrusest (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8), ja sellele kohaldatakse nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud. Kui toetust antakse vähese tähtsusega abina, siis ergutava mõju nõue (tegevustega ei tohi alustada enne taotluse esitamist) ei kohaldu.

Toetuse andmisel lähtutakse tegevuse sisust (rakendusüriting või tootearendus) ja toetuse taotleja suurusest (väike-, keskmise suurusega või suurettevõte). Piirmäärasid kohaldatakse ka nende toetuse saajate puhul, kellele antav abi ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega abi.

Tabel 2. Taotletava toetuse maksimaalsed piirmäärad

Tegevus	Väikeettevõte	Keskmise suurusega ettevõte	Suurettevõte
Rakendusüringud	70%	60%	50%
Tootearendus	45%	35%	25%

Eelnõu § 2 antakse seletus kasutatud terminitele, mida ei ole defineeritud seadustes ega muudes õigusaktides või mis vajavad täpsustamist, kuna võivad omada erinevaid tähendusi lähtuvalt kontekstist või omavad toetatavatest tegevustest arusaamisel määravat tähtsust. Näiteks mõned mõisted lähtuvad otseselt seadusandlusest, kuid toetuse andmise tingimuste (*edaspidi* TAT) selguse huvides on seadusandluses esitatud mõisted liidetud, et lihtsustada tegevustest ja eesmärkidest arusaamist: näiteks positiivselt evalveeritud TA asutusteks loetakse antud tegevuse kontekstis teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 3 lõikes 1 määratletud asutusi, millele rakendatakse ka § 3 lõike 2 tingimust, et asutus peab olema vähemalt ühes valdkonnas korraliselt positiivselt evalveeritud.

Teadus- ja arendustegevuse mõiste defineerimisel on lähtutud teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduses § 2 punktides 2 ja 7 antud definitsioonidest teadustegevusele ja arendustegevusele ehk TAT mõiste loomisest on ühendatud kaks seaduses olevat mõistet üheks ning teadus- ja arendustegevuse liikide (alusüringud, rakendusüringud ja eksperimentaalarendus) määratlemisel on lähtutud Frascati käsiraamatu määratlusest.

Rakendusüringud ja tootearendus on defineeritud lähtudes üldisest grupierandi määrusest ning eksperimentaalarenduse puhul Frascati käsiraamatust.

Rakendusuuringud hõlmavad rakendusuuringu ja eriti geneerilise tehnoloogia valideerimise jaoks vajalike komplekssete süsteemide komponentide loomist ning võib sisaldada prototüüpide konstrueerimist laboris või olemasolevaid süsteeme simuleerivas keskkonnas, samuti katsetootmisliine. Rakendusuuringute täpsemal määratlemisel kasutatakse Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi Horisont 2020 tehnoloogiaklassifikaatorit. Käesoleva määruse mõistes loetakse rakendusuuringuteks nimetatud klassifikaatori tasanditele 1–6 tasandile sobituvad uuringud.

Tootearenduse hulka võivad kuuluda ka tegevused, mille eesmärk on uute toodete, protsesside või teenuste mõisteline määratlemine, kavandamine ja dokumenteerimine. Tootearendus võib hõlmata uute või täiustatud toodete, protsesside või teenuste prototüüpide loomist, demonstreerimist, pilootkasutust, katsetamist ja valideerimist reaalsusele vastavas tööseisundi keskkonnas, kui põhieesmärk on mittevalmis toodet, protsessi või teenust tehniliselt täiustada. Tootearenduse hulka kuulub ka kaubanduslikul eesmärgil kasutatavate prototüüpide ja katseprojektide arendamine, kui prototüüp on tingimata kaubanduslik lõpptoodet ja kui selle tootmine üksnes demonstreerimise ja valideerimise eesmärgil on liiga kallis. Tootearendus ei hõlma olemasolevate toodete, tooteliinide, tootmisprotsesside, teenuste ja muude toimingute rutiinset või perioodilist muutmist, isegi kui sellised muudatused tähendavad täiustamist. Tootearendus on rakenduslik tegevus või uuring, mille tulemus paigutub Horisont 2020 tehnoloogiaklassifikaatori tasanditele 7–8 (teadus- ja arendustegevuse mõistes eksperimentaalarendus).

Eelnõu § 3 kirjeldab toetuse andmise eesmärki ja tulemust.

Tegevuse raames toetatavad tegevused on kavandatud otseselt riiklike strateegiate ja arengukavade eesmärkide täitmist silmas pidades ning kooskõlas Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavas antud tegevuse kirjeldusega.

Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia „Teadmistepõhine Eesti 2014–2020“ on otseselt teadusvaldkonna arengut suunav strateegia. Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni arendamise üldeesmärk on luua soodsad tingimused tootlikkuse ja elatustaseme kasvuks, heaks hariduseks ja kultuuriks, Eesti kestmiseks ja arenguks. Tegevus panustab kahte strateegia alaeesmärgi täitmisesse:

- Eesti teadus on kõrgetasemeline ja mitmekesine;
- teadus- ja arendustegevus toimib Eesti ühiskonna ja majanduse huvides.

Tegevus panustab otseselt strateegia meetmete tegevuste täitmisel, sh:

- 1.6. Arendada karjäärimudelit, mis toetab koostööd ettevõtetega ja enesetäiendamisevõimalusi, soodustab tööalast liikuvust, mh ettevõtlussektoris, ja motiveerib noori valima teadlase või inseneri ametit. Toetada akadeemiliste ametikohtade konkursside avatust välisteadlastele. Jälgida ametikohtade täitmisel, toetuste eraldamisel ja otsustuskogudes võrdsete võimaluste, sh soolise tasakaalu tagamist.
- 1.9. Suurendada teadlasmobiilsust, mh ettevõtetest, ja tagada Eestisse tulnud ja Eestis olevate tippteadlaste juhitavate uurimiserühmade terviklik rahastamine. Tugevdada uurija-professori institutsiooni mõju TAs;
- 2.2. Soodustada teadlaste liikumist akadeemilise, avaliku ja erasektori vahel. Väärtustada teadlaskarjääri puhul teistes sektorites töötatud aega ja seal saavutatud tulemusi, samuti koostööd ettevõtetega. Jätkata ülikoolide ja ettevõtete koostöös pakutava doktorantuuri toetamist;

- 2.7. Toetada ettevõtteid suure lisandväärtusega toodete ja teenuste arendamisel koostöös ülikoolidega ja TA asutustega, sh pöörata ka traditsioonilistes majandussektorites jätkuvalt tähelepanu lisandväärtuse suurendamisele TA kaudu ja kasvatada ettevõtete strateegilist arendusvõimekust.
- 2.8 Tugevdada teadusasutuste ja ettevõtete parema kooskõla saavutamiseks Eesti Teadusagentuuri ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse koostööd ja saavutada üksteisega kokkusobiv ja üksteist vastastikku täiendav TA toetuste, sh mestitud uurimistoetuste süsteem.
- 2.13. Luua tingimused teaduskraadi väärtustamiseks ühiskonnas, sh eelistada avalikus sektoris juhtivate ametikohtade täitmisel teaduskraadiga isikuid.

Tegevus panustab „Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ ühe peamise fookuse – konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond (mis hõlmab suuri alavalkondi, nagu nagu teadus- ja arendustegevus, innovatsioonipoliitika, ettevõtlus ja ettevõtlikkus jms) – põhisuunda: „eelduste loomine erasekori teadus- ja arendustegevuse mahtude suurenemiseks ning innovatsiooni väljundite arvu suurendamiseks ja kvaliteedi parandamiseks“. Tegevuse tulemusena viiakse TA alane kompetents era- ja avalikku sektorisse, kus seetõttu tekib parem arusaam TA-st, sellest tulenevast võimalikust arengupotentsiaalst ja lisandväärtusest. Sellest tulenevalt peaks pikemas perspektiivis kasvama erasekori investeringute kasv TA-sse. Samuti panustab tegevus põhisuunda: „Teaduse inimressursi arendamine ning inseneride ja tippspetsialistide juurdekasvu tagamine“. Tegevuse tulemusena rakendatakse teadlasi enam avalikus ja erasektoris ning mobiilsus soodustab akadeemilise ja ettevõtlussektori koostööd ning arendab teadlaste võimeid teadus- ja majandustegevuse ühildamisel, parandades seeläbi ettevõtlussektori konkurentsivõimet ja toetades innovatsiooni.

Tausta, millest lähtuvalt on püstitatud tegevuse raames toetuse andmise eesmärk ja kirjeldatud oodatavad tulemused, on avatud seletuskirja sissejuhatavas osas punktides 1.1 ja 1.2.

Toetuse andmise eesmärk on sektoritevahelise koostöö soodustamine, tõsta tõstes Eesti era- ja avaliku sektori asutuste TA alast võimekust ja mitmekesistada mitmekesistades teadlaskarjääri läbi teadlaste töötamise eri sektorites. Toetuse andmise tulemusena suureneb ettevõtete ja teadlaste koostöös tehtud projektide arv (toetatud projektide arv), mille käigus suureneb teadmismahukus era- ja avaliku sektori asutustes ning era- ja avaliku sektori kogemusega teadlaste hulk Eestis.

Eesmärk ja nimetatud toetuse andmise tulemused saavutatakse toetatava tegevuse elluviimise kaudu, mida kirjeldatakse paragrahvis 6.

Eelnõu § 4 nimetatakse tegevuse rakendusasutus ja rakendusüksus. Rakendusasutuseks on Haridus- ja Teadusministeerium ja rakendusüksuse ülesandeid täidab Riigi Tugiteenuste Keskus. Samas punktis sätestatakse ka ekspertkomisjoni roll tegevuse elluviimisel. Ekspertkomisjoni moodustab rakendusüksus rakendusasutuse ettepanekul ja selle peamine roll on rakendusüksuse nõustamine tegevuse elluviimisel ja vajadusel muutmisel, taotluste sisuline hindamine, projektide vahe- ja lõpparuannete kooskõlastamine ning muude meetme edukaks toimimiseks vajalike ettepanekute tegemine.

Eelnõu § 5 on sätestatud vaiete esitamise ja menetlemise kord.

Eelnõu § 6 kirjeldab kirjeldab toetatavaid tegevusi. Toetatakse projekte, mille raames ettevõtte või asutus sõlmib teadlasega lepingu (teenuse osutamise leping või tööleping) teadus- ja arendustegevuse tunnustele vastavate rakendusuringute ning tootearendusprojektide kavandamiseks ja läbiviimiseks. Lõikes 2 on toodud tingimused, millele projekti raames tööle

võetav teadlane peab vastama. Ettevõtetesse ja asutustesse tööle võetavad teadlased võivad olla teadustegevusega mitte seotud olnud kuni 3 aastat (mille sisse on arvestatud ka lapsehoolduspuhkusel viibitud aeg). Lõigetes 3 kuni 5 kirjeldatakse piiranguid seoses toetuse taotlemisega. Projektide raames on võimalik tööle võtta doktorikraadiga teadlased, kuna neil on teadustöö läbiviimise võimekus ning nad on valmis iseseisvalt läbi viima TA-ga seotud projekti väljaspool TA asutust. Teadlasel on võimalus töötada ettevõttes või asutuses osalise tööajaga (osalise koormusega) minimaalselt 0,5 koormusega, et tal oleks võimalik töö eripärast lähtuvalt jätkata tööd ka TA asutuses (nt õppetöö läbiviimine). Ettevõtte või asutus ei saa toetust taotleda rohkem kui kahe teadlase palkamiseks tegevuse abikõlblikkuse perioodi jooksul (sõltumata teadlase töökoormusest). Mitme teadlase palkamise võimalus on loodud, et võimaldada ettevõttel või asutusel tegeleda mitme TA projektiga või ka projektiga, mis nõuavad mitme valdkonna teadlaste koostööd (aga teadlased võivad asutuses töötada ka teineteisest sõltumatult ning eri aegadel). Piirang teadlaste arvule ühe ettevõtte kohta on seatud selleks, et võimaluse teadlast palgata saaksid võimalikult paljud ettevõtted ja asutused ning ka seetõttu, et TA asutus ei peaks loovutama teatud perioodiks olulist osa valdkonna teadlastest. Toetust saab taotleda 3 kuust kuni 2 aastani, et oleks võimalik läbi viia nii lühema- kui ka pikemaajalisi teadusprojekte. Lõikes 4 tuuakse välja piirangud, mille esinemise korral projektile toetust ei anta, sealhulgas teadlase seotus toetuse taotlejaga, eelnev töötamine taotlevas asutuses või ettevõttes ning tegevuse staatus.

Eelnõu § 7 sätestab kulude abikõlblikkuse. Abikõlblikud kulud on ühikuhinna alusel hüvitatavad tööjõukulud vastavalt lisas toodud standardiseeritud ühikuhinnale. Ühikuhinna kasutamine aitab kaasa tegevuse vahendite säästlikumale, tõhusamale ja efektiivsemale kasutamisele. Tööjõukulude ühikuhinnale lisandub 40% tööjõukulude ühikuhinnast muudeks abikõlblikeks kuludeks. Ühikuhind on välja töötatud Statistikaameti andmebaasi andmete põhjal, kasutades Eesti Teadusagentuuri poolt kasutatud teadlaste keskmise palga arvutuskäigu põhimõtteid¹¹.

Ühendmäärus sätestab, et kulu peab olema põhjendatud, tõendatud, tegelikult tehtud ja makstud abikõlblikkuse perioodil. Tegevustele ei kohaldata puhastulu mahaarvamise seonduvat, kuna tegemist on toetuse saaja poolt elluviidavate projektidega, mis on ettevõtetele antav nõuetekohane riigiabi või vähese tähtsusega abi, ning mille maksumus ei ületa 1 000 000 eurot. Vastavalt ühendmääruse § 5 lõikes 2 ja 4 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 61 lõikes 7 b sätestatule ei kohaldata puhastuluga seonduvat projektidele, mille abikõlblik kogumaksumus on alla 1 000 000 euro. Samuti ei kohaldata puhastuluga seonduvat ühendmääruse § 5 lõike 5 kohaselt projektile, mis kuulub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 61 lõike 8 alla, ehk mille raames antav abi on vähese tähtsusega abi, nõuetekohane riigiabi VKEdele, mille puhul kohaldatakse kas abi osatähtsuse või suuruse piirangut, või nõuetekohane riigiabi, mille puhul on kohaldatud vastavalt riigiabi eeskirjadele üksikute tegevuste rahastamisvajaduse kontrolli. Juhul, kui antakse riigiabi, ei tohi projekti tegevustega alustada ega võtta siduvaid kohustusi enne abitaotluse esitamist.

Eelnõu § 8 sätestab projekti abikõlblikkuse perioodi. Projektide abikõlblikkuse periood peab jääma ajavahemikku 12. oktoober 2020 kuni 30. juuni 2023. Projektide abikõlblikkuse perioodi algus on projektiti erinev vastavalt tegevuste käivitamise ajale, kuid see ei tohi olla varasem, kui taotluse esitamise kuupäev. Toetust saab taotleda minimaalselt 3 kuuks ning maksimaalne toetatav projekt saab olla kuni 2 aastat alates projekti abikõlblikkuse perioodi alguskuupäevast.

---

¹¹ Täpsemalt dokumendis „Sektoritevahelise mobiilsuse toetamine“ tööjõukulude ühikuhinna analüüs ja ühikuhinna rakendamise põhimõtted“

Abikõlblikkuse perioodi lõpptähtajaks on kehtestatud 30. juuni 2023.

Eelnõu § 9 kirjeldab toetuse piirusmmat ja osakaalu. Projekti abikõlbliku kogumaksumuse arvutamisel võetakse aluseks tööjõukulude ühikuhind, millele lisandub 40% ülejäänud abikõlblike kulude katmiseks, kusjuures kogumaksumus sõltub kuude arvust, mil teadlane projekti raames töötab, ning teadlase koormusest. Toetusele rakendub omafinantseeringu kohustus, mille suurus sõltub ettevõtte või asutuse suurusest ning toetatava projekti sisust. Omafinantseering peab katma abikõlblikest kuludest osa, mida toetus ei kata. Toetuse määr toetuse saajale on kuni 70%, olenemata sellest, kas tegemist on era- või avaliku sektori asutusega. Toetuse saaja omafinantseeringu määr sõltub toetuse saaja suurusest/käibest ja on määratud vastavalt üldise grupierandi määruse Lisale I. Toetusskeemi mõistes sõltub omafinantseering määr toetuse saaja suurusest, käibest ja aastabilansi kogumahust ning omafinantseeringu määr ei sõltu sellest, kas antav toetus on riigiabi või mitte. Asutuse suurust võetakse omafinantseeringu määra puhul arvesse ka nende toetuse saajate puhul, kes ei ole ettevõtted, vaid näiteks avaliku sektori asutused. Üldise grupierandi määruse Lisa 1 artiklis 2 toodud näitajate arvutamisel võetakse arvesse ka ettevõtjatevahelisi seoseid. Toetuse maksimaalne piirmäär sõltub ka sellest, kas teadlase töö sisu on rakendusuring või tootearendus. Kui teadlase töö sisuks on nii rakendusuring kui ka tootearendus, on toetuse määra arvutamise aluseks tööde proportsioon vastavalt taotluses esitatud informatsioonile. Avaliku sektori asutustele antav toetus ei ole üldjuhul riigiabi.

Riigiabi ja vähese tähtsusega abi puhul kehtivad teatud piirangud. Riigiabi puhul peavad abikõlblikud kulud ja abi maksimaalne osakaal vastama üldise grupierandi määruse artiklis 25 toodud tingimustele, samuti peab olema täidetud I peatükis sätestatud tingimus, sh ergutava mõju nõue, mille kohaselt ei tohi tegevustega alustada enne taotluse esitamist.

Vähese tähtsusega abi puhul peab tegevuste maksimaalne summa ühe toetuse saaja kohta vastama vähese tähtsusega abi määruse artiklis 3 toodule. Toetuse saajale antud vähese tähtsusega abi koos käesoleva määruse raames taotletava vähese tähtsusega abiga ja teiste Euroopa Komisjoni määruste kohaselt antud vähese tähtsusega abiga, ei tohi kolme aasta jooksul kokku ületada 200 000 eurot. Juhul, kui toetuse saaja on saanud vähese tähtsusega abi Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.04.2012, lk 8–13) alusel, ei tohi neile nimetatud määruse ja vähese tähtsusega abi määruse alusel kolme aasta jooksul antud vähese tähtsusega abi koos käesolevast määrusest taotletava toetusega ületada 500 000 eurot.

Juhul kui projekti maksumus suureneb, katab projekti kallinemise toetuse saaja. Toetuse summat, mis on fikseeritud toetuse taotluse rahuldamise otsuses, ei suurendata (seda ka pikendamise korral).

Eelnõu § 10 kirjeldab nõudeid taotlejale. Taotleja võib olla Eesti era- (Eesti äriregistrisse ja mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud eraõiguslikud juriidilised isikud) või avaliku sektori asutus (riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikkuse registrisse kantud riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused), kes võtab tööle teadlase. Seega, kui ettevõtte või asutus on vastavasse registrisse kantud, saab ta olla taotlejaks sõltumata sellest, millised on tema seosed teiste ettevõtetega. Toetuse saajatena on välistatud korralisel evalveerimisel positiivselt evalveeritud TA asutused ja tehnoloogia arenduskeskused, kuna nendes asutustes on teadlased juba hõivatud ja uute teadlaste palkamine nendes asutustes ei aita kaasa meetme tegevuse eesmärgi saavutamisele.

Eelnõu § 11 selgitab taotleja kohustusi ning **§ 12** nõudeid taotlusele lisaks õigusaktides toodud kohustustele ja nõuetele.

Eelnõu § 13 käsitleb taotlusvooru avamist. Toetuse taotlemiseks kuulutab rakendusüksus välja taotlusvoorud, mille raames saab toetust taotleda jooksvalt kuni vooru vahendite ammendumiseni või ekspertkomisjoni sellekohase ettepanekuni. Ettepaneku voor avada esitab rakendusasutus, kes kinnitab ka vooru eelarve ja ajakava. Vooru avamisest teavitab rakendusüksus toetuse taotlejaid oma veebilehel. Vajadusel kuulutatakse välja suunatud taotlusvoorud, näiteks ettevõtetele ja asutustele, mis tegutsevad valdkondades, kus teadus- ja arendustegevus on väga oluline, kuid ettevõtted sellega millegipärast ei tegele või teatud piirkondadele (maakonnad väljaspool Harju- ja Tartumaad), kus tegutsevatele ettevõtetele ja asutustele on teadus- ja arendustegevuses oluline, kuid ettevõtted sellega ei tegele. Voorude avamisest teavitatakse ettevõtteid ja asutusi erinevate kanalite kaudu.

Eelnõu § 14 sätestab toetuse taotlemise tähtaja ja taotluse esitamise viisi. Taotlused esitatakse e-toetuse keskkonnas ja neid menetletakse jooksvalt. See kehtib ka juhul kui taotlusi on esitatud rohkem kui taotlusvooru vahendid finantseerida võimaldavad, ehk siis taotlusi menetletakse ja ka rahastatakse nende esitamise järjekorras.

Eelnõu § 15 sätestab taotluste menetlemise. Paragrahvis on selgitatud, mida on mõeldud taotluse menetlemise all ja kui palju see maksimaalselt aega võib võtta. Sätestatud on ka see, millistel juhtudel võib taotluse menetlemise tähtaega pikendada.

Eelnõu §-s 16 on kirjeldatud, millistel tingimustel tunnistatakse taotlus nõuetele vastavaks ja millistel mitte.

Eelnõu §-des 17 ja 18 on kirjeldatud projektide hindamist, kriteeriume ning ekspertkomisjoni moodustamist. Projekte hindab ekspertkomisjon, kes kaasab vajadusel täiendavaid eksperte. Taotlemine on jooksev (st toimub pidevalt), taotluste vastuvõtmine ja taotluste vastavuse kontroll on jooksev, kuid hindamine on korraldatud sagedusega 1 kord kuus (või vastavalt vajadusele) kokkulepitud ja fikseeritud kindlaks kuupäevaks laekunud taotluste osas. Hindamiskriteeriume on kokku 5, esimene kriteerium on nn vastavuskriteerium, mille puhul ekspertkomisjon peab andma hinnangu, kas projekt vastab teadus- ja arendustegevuse tunnustele. Sisuliselt peab ekspertkomisjon hindama, kas toetuse taotleja on projekti õigesti kvalifitseerinud rakendusuuringu või tootearenduse alla, ehk siis nende tegevuste alla, mida antud meetmest rahastatakse. Antud meetmest ei rahastata alusuuringuid, samuti tootearenduse seda osa, mille puhul ei ole enam tegemist teadus- ja arendustegevusega. Tootearenduse puhul kuulub rahastamisele üksnes see osa tegevustest, mida on võimalik kvalifitseerida eksperimentaalarenduse alla. Kui tegemist ei ole teadus- ja arendustegevusega, ei kuulu projekt rahastamisele. Kriteeriume 2–4 hinnatakse skaalal 1–5 sammuga 0,5 punkti. Kriteeriumid 2–4 annavad igaüks 30% koondhindest, viies kriteerium 10% koondhindest. Kriteeriumitele on kehtestatud ka lävendid. Teise kriteeriumi lävend on 3 punkti, 3.–5. kriteeriumi lävend 2,5 punkti. Iga taotleja saab koos rahastamise või mitterahastamise otsusega ka koondraporti. Ekspertkomisjon võib taotlejale seada ka täiendavaid tingimusi, mille täitmine on eelduseks toetuse saamisele.

Eelnõu §-s 19 on kirjeldatud taotluse rahuldamise tingimused ja kord. Rahuldamisele kuuluvad kõik lävendid ületanud taotlused, mida on võimalik rahastada eelarvepiiranguid arvestades. **§ 20** sätestab taotluse rahuldamata jätmise tingimused ja korra. Muuhulgas on sätestatud, et taotluse rahuldamata jätmise otsus tehakse ka nende taotluste osas, mille rahaline maht ületab taotlusvooru vaba jäägi ja mida ei ole võimalik rahastada tulenevalt eelarvepiirangutest.

6. peatükis kirjeldatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmist ja kehtetuks tunnistamist. Otsuse muutmise võib algatada toetuse saaja või rakendusüksus. Kui muudetakse tegevusi, väljundnäitajat või tulemusnäitaja sihttasest, tehakse kindlaks, kas muudatus on asjakohane ning kaasatakse selleks vajadusel ekspertkomisjoni. Samuti sätestatakse otsuse kehtetuks tunnistamise alused.

Eelnõu § 23 kehtestatakse toetuse maksmise tingimused. Toetust makstakse üksnes standardiseeritud ühikuhinna alusel vastavalt toetuse saaja esitatud maksetaotlusele. Standardiseeritud ühikuhinna alusel makstavatele tööjõukuludele lisanduvad ühtse määra alusel makstavad ülejäänud abikõlblikud kulud 40% ulatuses. Kuna toetust makstakse standardiseeritud ühikuhinna alusel, tuleb toetuse saajal rakendusüksusele esitada teadlase koormuse, lepingu kehtivuse ja tööülesannete tõendamiseks teadlasega sõlmitud leping. Enne lõpparuande kinnitamist on võimalik välja maksta mitte rohkem kui 90% projekti toetuse summast.

Eelnõu § 24 sätestab toetuse kasutamise seotud aruannete esitamise. Vahearundeid esitab toetuse saaja iga kuue kuu järel. Vahearunded ja lõpparuande esitab rakendusüksus hinnangu andmiseks ekspertkomisjonile, kes teeb rakendusüksusele ettepaneku projekti rahastamise jätkamiseks või viimase makse tegemiseks. Aruanded esitatakse e-toetuse keskkonna kaudu.

Eelnõu 9. peatükis on toodud toetuse saaja ning rakendusüksuse õigused ja kohustused (**eelnõu §-d 25-27**). **Eelnõu § 28** sätestab finantskorrektsioonide regulatsiooni.

Eelnõu lisa „Standardiseeritud ühikuhinna kasutamine tegevuses „Sektoritevahelise mobiilsuse toetamine““. Lisaga kehtestatakse standardiseeritud ühikuhinna kasutamise põhimõtted tegevuses „Sektoritevahelise mobiilsuse toetamine“.

3. EELNÕU VASTAVUS EUROOPA LIIDU ÕIGUSELE

Käesoleva eelnõu aluseks on perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seadus ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused.

Käesolev eelnõu on kooskõlas ka struktuuritoetuse seaduse aluseks olevate järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide – Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi – kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, 17. detsember 2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 1300/2013, mis käsitleb Ühtekuuluvusfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1084/2006;
- Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes;
- Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks.

4. TEGEVUSE MÕJUD

Tegevuse eeldatav mõju läbivatele teemadele

Tegevuse eeldatav mõju läbivatele teemadele on vähemalt neutraalne või soodustav. Võimalik positiivne mõju läbivatele teemadele selgub tegevuse elluviimise käigus. Toetatakse teadus- ja arendustegevust, mis tähendab, et mõju võib avalda vastav teadustöö. Juhul kui teadustööl on läbivate teemadega seos, siis on eelduste kohalselt tegemist positiivse mõjuga. Tegevuse elluviimisel tuleb toetuse saajatel järgida kavandatavate tegevuste mõju läbivatele teemadele (regionaalsele arengule, keskkonnahoiule, kodanikuühiskonna arengule, võrdsete võimaluste tagamisele, ühtsele riigivalitsemisele või infoühiskonna edendamisele). Alljärgnevalt on kirjeldatud võimalikke kokkupuutekohti läbivate teemadega ning mõjudega.

Võrdsed võimalused

Eri soost, vanuses, rahvusest või puudega inimestele võrdsete võimaluste tagamiseks vähendatakse neid barjääre, mis takistavad alaesindatud rühmadel toetuse andmise tingimustes kirjeldatud tegevustes osalemist või hüvedest kasu saamist. Tegevused, mille puhul on oluline füüsiline juurdepääsetavus, arvestatakse parimal viisil puuetega inimeste osalemisvõimalustega.

Toetatakse naiste ja meeste võrdõiguslikkust hariduses, teaduses ja tööturul võimaldades mõlemast soost inimestele tegevuses osaleda tõstes nende kvalifikatsiooni ning konkurentsivõimet tööturul, eelkõige pidades silmas teadus- ja arendustegevuse valdkonda.

Tulenevalt toetatavast teadus- ja arendustööst võib avalduda kaudne mõju erinevast soost, vanusest ja tervises seisundiga inimeste elukvaliteedile, näiteks kui toetav projekt on seotud sotsiaalset staatust ja -rolli käsitleva teadustööga või seotud tervishoiu valdkonnaga. Projektitaotlustes küsitakse taotlejatelt muuhulgas ka seda, kas ja kuidas nende teadustöö on seotud soolise võrdõiguslikkusega.

Tegevuste elluviimisel tuleb toetuse saajatel järgida Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse nr 1303/2013 artikli 7 „Meeste ja naiste võrdõiguslikkuse edendamine ja mittediskrimineerimine“ ja artikli 8 „Säästev areng“ nõudeid.

Infoühiskond

Tegevuse ühtedeks eesmärkideks on tõsta avaliku ja erasektori asutuste TA alast võimekust ja arendada koostööd TA asutuste ning avaliku ja erasektori asutuste vahel, mille tulemuseks on nendes asutustes uute ideede ja teadmiste kasutamine ja uudsete lahenduste rakendamine, sealhulgas lähtudes nutika spetsialiseerumise strateegilisest raamistikust. Teadusuuringute läbiviimine era- või avaliku sektori asutustes võib olla tulenevalt teadustöö teemast puutumus IKT kasutamise ja IKT valdkonna arendamisega. IKT kuulub nutika spetsialiseerumise kasvualdkondade hulka (horisontaalselt läbi teiste sektorite), aidates seega kaasa IKT-sektori lisandväärtuse ja uuenduslikkuse kasvule. Samas ei planeerita tegevust teha valdkondlikke erisusi ja soodustusi esmase prioriteedina, tegevus on horisontaalse iseloomuga, kuid vajadusel lähtutakse nutika spetsialiseerumise raamistikust.

Regionaalareng

TA asutused, kust osa teadlasi võivad minna toetuse raames teisesse asutustesse tööle, paiknevad peamiselt Tallinnas ja Tartus. Toetuse taotlemisel on aga võimalus osaleda asutustel üle Eesti. Seetõttu on võimalus, et areneb kogu Eesti võimekus teadus- ja arendustegevuse kaudu teadmismahukama majanduse arendamisel.

Riigivalitsemine

Tegevus panustab eesmärki tagada kvaliteetsed ja hästi ettevalmistatud eelnõud. Tegevuse väljatöötamisel on tuginetud valdkondlikele strateegiatele ja riiklikele prioriteetidele ning kaasatud koostööpartnerid. Kaasamine tagab huvigruppide seisukohti arvestava ning läbimõeldud eelnõu väljatöötamise.

Keskkond ja kliima

Tegevuse üheks eesmärgiks on teadusuuringute läbiviimine era või avaliku sektori asutustes, millel võib olla tulenevalt teadustöö teemast puutumus keskkonda ja kliimat mõjutavate teemadega. Samas ei planeerita tegevust teha valdkondlikke erisusi ega soodustusi, tegevus on horisontaalse iseloomuga.

5. TEGEVUSE JÕUSTUMINE

Määrus hakkab kehtima üldises korras.

6. EELNÕU KOOSKÕLASTAMINE

Eelnõu on esitatud kooskõlastamiseks ministeeriumitele, Riigikantseleile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele ja arvamuse avaldamiseks SA-le Eesti Teadusagentuur ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele. Samuti saadetakse eelnõu arvamuse avaldamiseks majanduse valdkondlikule komisjonile, positiivselt evalveeritud TA asutustele, Eesti Teaduste Akadeemiale, erialaliitudele, Tööandjate Keskliidule, Kaubandus-Tööstuskojale. Märkused ja ettepanekud on kirjeldatud kooskõlastustabelis, mis on seletuskirja lisa 2.

Katrin Pihor
teadusosakonna juhataja